

Svar på skriftligt spörsmål SSS 232/2025 rd

Svar på skriftligt spörsmål om att få bukt med bankbedrägerier och bemöta den digitala tidsålderns brottslighet genom en översyn av konsumentskyddet och myndigheternas ansvar

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 232/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Ville Skinnari /sd:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förhindra bankbedrägerier och andra digitala bedrägerier,

ämnar regeringen bereda lagstiftning som förtydligar och stärker bankernas ersättningsansvar i situationer där bedrägeriet har grundat sig på tekniskt eller socialt sofistikerat bedrägeri,

har regeringen bedömt möjligheten att införa ett system som fungerar bättre med tanke på riskhanteringen och som varnar kunden för exceptionella eller riskabla transaktioner, särskilt när det handlar om stora belopp,

hur ämnar regeringen säkerställa att polisen och andra myndigheter har tillräckliga resurser att utreda digitala bedrägerier och spåra vinning av brott,

hur förhåller sig regeringen till den av EU planerade lagstiftningen om starkare identifiering av betalningar och kontroll av betalarens/mottagarens uppgifter,

stöder Finland aktivt dessa åtgärder,

ämnar man inleda ett nationellt samarbetsprogram mellan myndigheter, banker och icke-statliga organisationer för förebyggande åtgärder, utbildning och stöd till offren?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I och med förordningen om direktbetalningar som trädde i kraft våren 2024 ska betaltjänstleverantörerna senast i oktober 2025 tillhandahålla en tjänst för jämförelse av betalningsmottagares namn och kontonummer. Då kan betalaren avbryta en transaktion, om det kontonummer som

betalaren angett och mottagarens namn inte stämmer överens med varandra i tillräcklig utsträckning.

EU:s reglering av betaltjänster revideras för närvarande. Med kommissionens förslag till ny förordning om betaltjänster strävar man bland annat efter att ingripa i manipulering så att betaltjänstleverantörerna blir ansvariga för bedrägerier där betalarna manipuleras genom att bedragarna uppger sig vara betaltjänstleverantörer. Enligt förslaget bör betaltjänstleverantörerna och teleföretagen dessutom samarbeta tätt för att motverka sådana bedrägerier. Enligt förslaget ska förordningen också innehålla bestämmelser om delning av information om bedrägerier samt om mekanismer för transaktionsmonitorering som betaltjänstleverantörerna ska införa för att upptäcka och motverka obehöriga betalningstransaktioner. Leverantörerna åläggs också att varna sina kunder om nya bedrägeriformer och att ge tydliga anvisningar om identifiering av bedrägeriförsök. Avsikten är att inleda trilogförhandlingarna om förslaget under det danska ordförandeskapet sommaren 2025.

Eftersom lagstiftningen om betalningsbedrägerier och bedrägerier för närvarande utvecklas på EU-nivå är den primära metoden i detta skede att påverka EU-lagstiftningen. Detta arbete utförs aktivt vid både justitieministeriet och finansministeriet. Förslaget till EU:s förordning om betaltjänster, som fortfarande är i förhandlingsfasen, påverkas i enlighet med riktlinjerna i U-skrivelsen U 51/2023 rd och i enlighet med riksdagens ståndpunkt (ekonomiutskottets utlåtande EkUU 24/2023 rd, StoURS 97/2023 rd). I U-skrivelsen och ekonomiutskottets utlåtande har man till exempel ansett det motiverat att försöka hitta ytterligare metoder för att motverka missbruk. I förhandlingarna har man därför fäst särskild uppmärksamhet vid åtgärder som syftar till att motverka missbruk. I enlighet med arbetsfördelningen mellan ministerierna svarar justitieministeriet för frågor som rör betalningsbedrägerier.

Innan den ovannämnda regleringen träder i kraft är det viktigt att bankerna och andra betalningsinstitut själva gör en betydligt effektivare satsning än i nuläget på att motverka betalningsbedrägerier. Det finns många möjliga åtgärder och i lagstiftningen finns inga hinder för att verkställa dem. Kunderna bör på förhand kunna skydda sig mot bedrägerier till exempel genom att lättare än i nuläget kunna fastställa beloppsmässiga eller geografiska gränser för betalningar. Bankerna skulle också kunna monitorera och i den utsträckning det är möjligt stoppa betalningar som klart avviker från kundernas betalningshistorik. Ju sämre bankerna lyckas med detta i praktiken, desto mer detaljerad bindande reglering bör övervägas även i Finland för att få bukt med bedrägerierna.

Myndigheter såsom Cybersäkerhetscentret, polisen, Finansinspektionen, Konkurrens- och konsumentverket samt bland annat de organisationer och aktörer som representerar finansbranschen och konsumenter delar redan nu information för att identifiera bedrägeribrottslighet och anvisningar för misstänkta bedrägerier. Ökad kännedom är viktig med tanke på motverkandet av bedrägerier. Dessutom kan det nämnas att åtgärder för att motverka telefonbedrägerier har vidtagits

nationellt bland annat genom samarbete mellan Traficom, Centralkriminalpolisen och teleoperatörerna. Till dessa hör till exempel projektet Caller-ID, där man byggde upp effektiv filtrering av falska uppringarnummer, samt projektet Sender-ID, vars syfte var att förhindra brottslingar att nästla sig in i en sms-kedja med en legitim aktör. Utvecklingsarbetet i anslutning till detta sker oavbrutet, då brottslingarna hittar på nya metoder och aktivt försöker kringgå olika sätt att blockera dem.

Betalningsbedrägerier kan vara förbrott till penningtvätt. Vid Finansministeriet pågår ett projekt för att förnya lagstiftningen om penningtvätt (VM053:00/2024). I projektet verkställs EU:s nya reglering av penningtvätt, som innefattar också bestämmelser om partnerskap för informationsutbyte. Syftet med partnerskap för informationsutbyte är att göra det möjligt att dela och behandla operativa uppgifter och personuppgifter mellan de som är skyldiga att rapportera om penningtvätt, såsom banker och behöriga myndigheter, för att motverka och bekämpa penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism.

Centralen för utredning av penningtvätt vid Centralkriminalpolisen har sedan 2020 samarbetat med de rapporteringsskyldiga inom ramen för FAMLIT (Finnish Anti Money Laundering Intelligence Task Force), men på grund av lagstiftningshinder begränsas informationsutbytet för närvarande till uppgifter på fenomenivå. Delning av operativa uppgifter och personuppgifter skulle avsevärt effektivisera partnerskapen för informationsutbyte. I samband med reformen av lagstiftningen om penningtvätt bereds lagstiftningsförslag som skulle göra det möjligt att framöver utbyta även ovannämnda information. Då skulle bedrägerier kunna motverkas bättre än i nuläget. Även i den av finansministeriet tillsatta arbetsgruppen som bereder reformen av kreditinstitutslagen är avsikten att bedöma om banksekretessen utgör ett hinder för ett ändamålsenligt informationsutbyte för motverkande av bedrägerier. Tills vidare strävar man efter att effektivt utnyttja myndigheternas resurser genom att förbättra informationsutbytet.

Helsingfors 15.7.2025

Näringsminister Sakari Puisto